

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Ali pride razorožitev?

Razorožitvena konferenca, ki je zborovala v Ženevi skoro pol leta, je koncem julija — 23. julija — svoje zasedanje zaključila. Ni zborovala pod ugodno zvezdo. Kmalu potem, ko so se sestali zastopniki raznih držav, da se posvetujejo med seboj, kako bi bilo treba zmanjšati oboroženo stanje v posameznih državah Evrope in na svetu, so zagrmeli japonski topovi nad Kitajsko in japonske bombe so sipale smrt ne samo na vojujoče se vojake, marveč tudi na neoborožene starce, žene in otroke. Boljšega dokaza ni bilo treba, pa ga tudi ni bilo mogoče dati za potrebo razorožitve, nego je bil naval Japoncev na kitajski Šangaj in način japonskega vojskovanja. Zastopnik Kitajske na razorožitveni konferenci v Ženevi je hotel učinek tega dokaza pri posameznih odposlancih pojačiti s tem, da je predlagal, naj se v zborovalni dvorani napravi radio-aparat, ki bo japonsko kanonado pred Šangajem priobčil ušesom vseh članov razorožitvene konference.

Za japonsko kanonado govori.

Udeleženci konference so se počasi navadili kakor na japonsko kanonado, tako tudi na dolge govore, ki so v njih zastopniki posameznih držav razkladali svoje stališče v vprašanju razorožitve. Vsi so hoteli zagotavljati — tudi japonski zastopnik je bil v tej vrsti —, da so prijatelji miru ter zagovorniki razorožitve. Ko pa je šlo za podrobno vprašanje: Ali in kako naj se izvrši razorožitev, pa se je obistinil pregovor, ki so ga imeli že stari Rimljani: »Kolikor glav, toliko misli.« Pripomniti je treba, da so prišle na dan samo tiste misli, ki so brez škode za dotičnika objavljive, ne pa tudi skrite misli. Tiste želje, ki počivajo na dnu srca zastopnikov nekaterih držav, niso prišle do določnega izraza, marveč so se dale samo spoznati kot nagib na konferenci govornjenih besed.

Nemčija.

Nemčija zastopa v vprašanju razorožitve stališče enakopravnosti za vse države: vse države naj bodo v enaki meri in v enakem obsegu oborožene. Za podlago naj služi oboroženo stanje Nemčije. Na prvi pogled se to stališče dozdeva pravilno in pravično. Kdor pa mu pogleda do dna ter tamkaj zapazi tajno željo Nemčije, iz katere je izšel ta predlog, se ne more za njega ogreti. Ta želja je namreč: odstraniti za vedno vse posledke svetovne vojne, ki za njo Nemčija nosi odgovornost in ki jo je

izgubila, dobiti nazaj vse tiste pokrajine, ki jih je izgubila v mirovnih pogodbah. Jasno je, da tako stališče Nemčije ogrožuje varnost zlasti Francije in Poljske, pa tudi Čehoslovaške in deloma tudi Jugoslavije. Te države torej ne morejo sprejeti nemškega stališča. K opreznosti sili te države razpoloženje odločilnih in vodilnih krogov Nemčije, ki mu je tudi dal izraza pretekli teden vojni minister general Schleicher v svojem govoru v radiu. Nastopil je proti francoski politiki, kateri je očital hinnanavščino, ko se poteguje za varnost Francije, ki je baje popolnoma zasigurana. Odločno je zahteval za Nemčijo popolno enakopravnost, kar se tiče vojaških sil. To bi pomenjalo vpostavitve prejšnje Nemčije pod vodstvom militaristične Prusije, torej vzpostavitev prejšnjih razmer, ki so dovedle do svetovne vojne.

Rusija in Italija.

Rusija oznanja na usta svojih boljševiskih voditeljev svojo absolutno miroljubnost ter priporoča drugim državam popolno razorožitev. Od te splošne demobilizacije naj bi kajpada bila izvzeta boljševiška rdeča armada, brez katere je boljševizem nemogoč. Ako bi se boljševiki ne opirali na rdečo armado, bi se v Rusiji njihova vlada že davno zrušila. Boljševiško stališče je to: druge države naj se razorožijo, rdeča armada pa naj ostane. To je stališče onega propovednika, ki je drugim priporočal, naj pijejo vodo, sam pa je pil vino. Slično je stališče Italije. Ta država je oborožena do skrajnih mej, ki jih še prenaša narodno gospodarstvo. Poleg redovite močne armade ima vojaško organizira-

no in dobro opremljeno fašistično milico ter je vso mladinsko vzgojo do osnovno šolo obiskajočih dečkov in deklic napolnila z militarističnim duhom. V javnosti pa nastopa kot propovednica miroljubja in razorožitve. Od Francije zahteva, naj omeji svoje vojno brodogradnjo, sama pa potajno gradi vojne ladje. Po poročilih, ki so jih prinesli francoski in angleški listi, je Italija začela v največji tajnosti graditi 14 novih vojnih ladij.

Ni še vzklikla cvetka splošne razorožitve.

V takšnem ozračju je zborovala razorožitvena konferenca v Ženevi. Da v tem ozračju ni mogla vzklikati in vzrasti toliko zaželjena cvetlica splošne razorožitve, je jasno. Menda tudi kmalu vzrastla ne bo. Da se je sploh kaj pridalo sprejeto in sklenilo, se je zgodilo vsled sporazuma med Francijo in Anglijo, katerima se je pridružila Amerika. Sprejeta je namreč bila od čehoslovaškega zunanjenega ministra dr. Beneša predložena resolucija, ki določa smernice, v kakšnem obsegu in glede katere vrste orožja naj bi velesile zmanjšale svojo oborožitev. V glavnem se resolucija opira na osnovna načela razorožitvenega načrta, ki ga je predložil predsednik Zedinjenih držav Hoover. Za resolucijo niso glasovale Rusija, Nemčija, Italija, Avstrija, Madžarska, Bolgarija, Albanija in Turčija. Res ni veliko, v čemer se je zedinila večina držav, zastopanih na razorožitveni konferenci. Pa začetek je. Od te začetne točke bo razorožitev napredovala. Francoski ministrski predsednik Herriot je na sklepni seji razorožitvene konference poudaril, da Francija to idejo že dejansko izvaja, ker je svoj vojni proračun znižala za 10%. Temu zgledu bodo sledile druge države, ker mu bodo morale slediti, ako hočejo priti do potrebnega znižanja državnih izdatkov in državnih davkov. Ako bodo države po tej poti pokazale v dejanjih svojo razorožitveno voljo, je utemeljeno upanje, da bo novo zasedanje razorožitvene konference čez pol leta prineslo uresničenje ideje o splošni razorožitvi, to je, o omejitvi oboroženosti do najnižjega stanja, ki je potrebno iz ozirov notranje in zunanje varnosti.

Letalski pionir Santos Dumont je umrl v Braziliji v starosti 59 let. Pokojni je obletel 1. 1901 prvi z motornim letalom Eiflov stolp v Parizu in je prejel nagrado 100.000 frankov.

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 9 Din.